

"בכירי הבנק בדרך לישראל לסגור הפרטים"

גורמים המקיימים קשר עם הבנק העולמי בנושא מטילים ספק בכך שהבנק מתכוון להשקיע בפילוט • השר שלום: "בעוד שבועיים ייסגרו פרטים נוספים ותוך 9 חודשים עד שנה ניתן יהיה להתחיל לעבוד"

התעלה שלא נחפרה

תעלת הימים, הומיה

1899 שם הכל התחיל	1902 חזרה התעלה	1977 מקימים ועדה	2007 החזון של פרס	2009 התוכנית של סילבן
המבנה מסך וקארס חובש על הרעיון לרתום תעלה מהים התיכון לים המלח	הרצל מפרסם את לשם "תעלת הימים" בספרו אלטילונדו	הקמה ועדה, בראשות פרופ' יובל נאמן, שמטילצה לרתום את התעלה מדרום לאר שבע	הממשלה מאשרת את תוכנית "מסדרון השלום הכלכלי" של שמעון פרס, שכולל הקמת תוואי מים מים לים המלח	ביום שישי חוזש השחר סילבן שלום השיג את הסכמת הירדנים והבנק העולמי להתחיל בפילוט

חוצאה לא צפויה אביב לביא פרשנות

כלב בריכות האירוי של מפעליים המלח ניצבת אמכטיה קטנה. ברקע מתנשאים הרמסים והרמטטיים של הרי מואב, ובתוך האמכטיה מונחת עיסה לא מארקטיבית של מים ונגם. מי שרוצה יכול לראות בניגית חוז פילוט בוועיד אפניו של תעלת הימים: כאן ערעבו מים שהובאו מים סוף עם אלה של ים המלח. לא מורכב כמוכן בניסוי מוגמר עם הוכחה חד משמעית, אבל כהחלט בנרות אהודה תערוכת של שני ימים היא כמו צילנס. המרכיבים ירועים, התוצאה הסופית לא צפויה.

החשש ממה שיתרחש ברגע שבו מאות מיליוני מ"ק מים סוף יתעדדו בים המלח, הוא לא הסיבה היחידה לכך שההודעה על פילוט תעלת הימים הקפיצה מרענים ואנשי סביבה: המטרה, כמוכן, ראויה מאוד. קשה למצוא בר דעת שלא רוצה להציל את ים המלח ולהספם מים טובים למשק היורני המיושב. אבל השאלה היא אם מורכב רצון טוב, המגדל פרויקט הזה לא יטביע את התנוק עם המים המלוחים. אם אפילו חלק קטן מטרסרטי הארמה יתממש, את הנזק שתעלת הימים תגרסו איש לא יוכל לתקן. המרענים, לא דווקא אנשי המתנה הסביבתי, מעלים שורה של חששות: התוואי בין שני הימים עובר לאורך השכר הסורי-אפריקני: בערית ארמה, אמרים המדאגים, התעלה תתבקע, המים המלוחים יציפו את מאגרי מי התהום של הערבה וישכיתו לנצח: השאיבה של כמות מים עצומות ממפרץ אילת עלולה לפגוע בשויתורי האלמוגים והאמור, תעלות ומפגש המים: אם התנגדה הכימית שתיווצר תכלול את תכונות הספא האטרוסקיביות של ים המלח, הנזק לתיירות, לכלכלה ולאקולר גיה יעלה בהרבה על התועלת.

הוקרסו ואנשי סביבה רואים בהכרזה הזכזכה לחוסר תום הלב של הבנק העולמי: במקום לבחון, כפי שהבטיח, את כל החלופות שעל הפרק, הבנק העולמי הממשלות הנוגעות בדבר והולכים במלוא הכוח על הלופה אחת.

לפני שבנה הפיקו חוקרי מוסד שמואל נאמן במבניו נייר יסודי, של החלופה המועדפת לשימוש ים המלח היא הבאת מים מהים התיכון, והורמת דרך ארם נהריים. הבנק העולמי לא גילה עניין.

המברת "תעלת הימים" ניתנה בשנים האחרונות למזון פתורות, חלקם שונים מהתכלית הז מזה: ישנה תעלה של יבחה תשובה, שאמר רה להפוך את הערבה לים: מילונות ענק ואנשים מלאכותיים. בעזרת ארגוני סביבה חר-שמעוני: במקום שבו תשובה רואה פיתוח הם רואים אסון כולבי. במקום שבו הוא רואה שנתמה, הם רואים שחמי טבע אחרונים שיש להגן עליהם בכל מחיר. בגרסה השנייה, נסולת ההילה התיירותית, צניורות ענק ישעו מים בין שני הימים. הוריאצה הוא מעוררת שאלות סבכיות ומרעיות. במקרה הזה חל על המרענים החוק היורדי: הידוע: לכל 3 מום ים 4 דעות.

מעל הכל מרחפת הפוליטיקה: ירדן וקוזה נאושות למים מותפלים. ישראל, צ'כיה, רוצה לעורר את ישראל אמורת "לא" לתעלה, יהיה לה עסק עם המלך עבדאללה, שלפני מספר שבועות, בספן תמונה היבס, הירדני שגמאל לו מחסכת הוא יקים את תעלת לבנו. חלוקה טובה לירדנים, טובה גם לפוליטיקאים: שמעון פרס עשה על גבה כותרת מחמיאת, וכעיו סילבן שלום. מלמה, זה ירדני, הוא אסון לסביבה. עכ שיו מתברר שגם השלום מביא איתו סיכונים. ❖

תעלת הימים - החזון של תשובה

לפני קצת יותר משנה, בוועידת הנשיא בירושלים, הודיע איש העסקים יבחה תשובה על חזונו להקים תעלת ימים בשיחוק עם ירדן. תשובה רצה לרצות את בכירי המגזר העסקי, בהם נחזי דנקר, בני שטיינמן ושיא אריסון, וכן את הני סיר הסעודי ואילוח בן מאלא. תשובה את חשק את החזון של תעלת תעלה נפרדת בת ישראל, שתפרח את הנגב המדוהי. לרברי תשובה באותו כנס, הוא הנהיג שמעון פרס וחולקים אותו חזון. "תעלת התבר את ים סוף וים המלח ותיצוד עמק שלום", אמר אז תשובה.

תשובה סבר כי המים יוכל לספק יותר מ-30% מתוצרת המים המשתפת של ישראל, וירדן והפלסטינאים. זאת לצד הקמת אטורקציית סביב יבחה תני מלון וחופים צמודים. תשובה ירדן ירצה לזמן זמן תמירת יווצר של למי עלה ממילון מקומות עבודה. לשתפיו הפוטנציאליים אמר, כי "הפרויקט כלכלי ורווחי יותר צורך לסכסך אותו. הוא יניב הכנס סוט מתפלת מים, חשמל וסחר". תשובה עשה מאמצים רבים כדי לקדם את הפרויקט והוזז ששצור, וזו נפגש עם מלך ירדן, עבדאללה השני. בני שרדיר תשתיות והפיתוח האזורי רואים בחיוב את היוזמה של תשובה ואיש העסקים האחרים. "הערכה שהם מתעיינים מועדדת, כי זה מוכיח שמדובר בפרויקט מעניין" אמר תעלת לכלכלת, אמרים בכירים בשני המדינות. "כא מור, עוד לא החלטנו על צורת מימון הקמת הפרויקט - זה ייקח עוד קצת זמן". ❖

חנית מורגנשטן (WireImage: צילום)

רדן, ישראל והרשות הפלסטינית, שכולן סובלות ממחסור במים: ושיקום ים המלח, שמאבר בכל שנה כמטר מהמפלים שלו.

עבדאללה מדובן

ב-2005 הוליד הבנק העולמי לבצע סקרי היתכנות בהשקעה של 15 מיליון דולר. בכירים במשרד לפיתוח אורזי אמרו כי המחקר צמיו להסתיים ב-2012. לרברי הגורמים, ישום התוכנית עשוי להתקבע עוד שנים רבות. לפני כחודש הודיע מלך ירדן, עבדאללה השני, כי החליט להקים את הפרויקט ללא שיתוף פעולה ישראלית, בהשקעה של 5 מיליארד דולר בעבודות שימשכו 20 שנה. הצהרתו של המלך ררר בנת את השלום ואת ראש השות המים ארזי שני.

לדברי בכירים במשרד לפיתוח אורזי, רי, כדי להמשיך לקיים את שיתוף הפעולה בפרויקט, צורך להקים את תעלת הימים. לנוכח זאת הגה שני, שהוא גם ראש הצוות הישראלי שהשתתף במוד קרי הבנק העולמי, את רעיון הפילוט בהיקף של כ-10% מהפרויקט המקורי - שיעביר כ-200 מיליון מ"ק מים בשנה בצניור מים סוף לים המלח. לשענת שני, ערוץ להתחיל ביישום חלק קטן מהפרויקט ביישום קטנה של 1.25 מיליארד דולר, במקום לכי נת מתקן הנריס ארזי וכלתי הפך בהשקעה ארדית. ❖

הוסף שלום, "מתוך 200 מיליון קוב מים שנשאב 100 יותפלו - הרוכ ילך לירדנים והשאר יועברו לים המלח". ביום שישי דווח כי שלום השיג, עם הבנק העולמי ועם ירדן, סיכום להקמת פילוט בהיקף 10% מפרויקט "תעלת הימים". הפילוט יחל לפעול בתוך 4 שנים ופתור בשלב הראשון את הבעיה החריפה של מחסור במים בירדן. הפרויקט ייקרא

שלום: "מתוך 200 מיליון קוב מים שנשאב 100 יותפלו - הרוכ ילך לירדנים והשאר יועברו לים המלח"

למי לסגור פרטים נר ספיים. לרברי שלום, הוא נפגש עם נשיא הבנק העולמי, רוברט זואליק, והבנק הערז לפילוט. "אני מאז מיון שחודש 9 חודשים עד שנה ניתן יהיה לה תחיל לעבוד, ובתוך 3-4 שנים המתקן יפעל",

שלום סלמן (צילום: רען כהן)